

ТАЪЛИМ МУАССАСАСИ ФАОЛИЯТИНИ ЁРИТИШДА WEB ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФЙДАЛАНИШ

Вахобжонов Равшанбек Абдукарим ўғли

АндДУ Педагогика институти магистри

<https://doi.org/10.5281/zenodo.6589077>

АННОТАЦИЯ: Ушбу мақолада ташкилот фаолиятини ёритишда Web технологиялардан фойдаланиш ҳамда уларни қўллашдан мақсад ва вазифалар келтирилган.

Калит сўзлар: Web-sayt, Web-sahifa, Web-server, Web технология, интернет, компьютер, мультимедия, телефон, инновация.

АННОТАЦИЯ: В данной статье изложены цели и задачи использования и использования веб-технологий в организации.

Ключевые слова: Веб-сайт, Веб-страница, Веб-сервер, веб технологии, интернет, компьютер, мультимедиа, телефон, инновации.

ANNOTATION: This article outlines the goals and objectives of using and using Web technologies in the organization

Keywords: Web site, Web page, Web server, web technology, internet, computer, multimedia, telephone, innovation.

Бугунги кунда жамият учун бутунлай янги даражадаги мутахассис талаб қилинмоқда. У фаол ижодий фикрловчи, изланувчан, керакли ахборотларни мустақил равишда излаб топа оладиган ва уларни ўз амалий фаолиятида қўллай оладиган мутахассис бўлиб етишиши лозим. Шунинг учун ҳам мактаб таълимини ислоҳ қилиш, янгилаш, такомиллаштиришда замон талабларига жавоб берадиган битирувчиларни тайёрлашнинг асосий йўлларида бири компетентли ёндашув ҳисобланади. Шу нуқтаи назардан мактаб таълими давлат таълим стандартлари такомиллаштирилди, яъни бунда ўқувчиларнинг билими, кўникмаси ва малакаларини шакллантиришдан энди асосий эътибор уларда таянч ва фанга оид компетенцияларни шакллантиришга қаратилмоқда. Таълим жараёнига анъанавий ёндашув амалиёти шуни кўрсатмоқдаки, мактаб битирувчиларининг кўпчилиги ўзлаштириган билим, эгаллаган кўникма ва малакаларидан ўзларининг келажакдаги ҳаётини ва таълимий фаолиятида самарали фойдалана олмаяпти.

Таълим жараёнига компетентли ёндашув эса қуйидагиларни амалга оширишга имкон беради: ўқитиш мақсадларини таълим оловчиларнинг шахсий мақсадлари билан мувофиқлаштириш; таълим оловчиларнинг мустақиллиги ва масъулиятининг доимий ошиши ҳисобига ўқитувчининг меҳнатини осонлаштириш; ўқувчиларни ўқув материал мазмуни ҳажмини қисқартириш ҳисобига эмас, балки индивидуал мустақил таълим улушини ошириш ҳисобига банд қилиш; ўқув ва тарбия жараён бирлигини назарияда эмас, балки амалиётда таъминлаш; таълим оловчиларни онгли ва маъсулиятли таълим олишга тайёрлаш.

Мамлакатимиздаги таълим тизими — уни ташкил этиш принциплари, мазмуни, таълим-тарбия жараёнининг шакл ва усулларини янги таълим технологиялари талаблари даражасида тубдан ислоҳ қилишни тақозо этмоқда.

Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими тизимини 2030-йилгача ривожлантириш концепциясида халқ таълими соҳасига замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва инновацион лойиҳаларни жорий этиш ҳамда ахборот – коммуникация технологиялари соҳасида келажак касблар учун зарур бўладиган малакали битирувчиларни тайёрлашда илғор хорижий тажрибаларни ўрганган ҳолда умумтаълим муассасаларида информатика фанини ўқитиш дастурини қайта кўриб чиқишга йўналтирилган “IT-Nation” дастурини яратиш кўзда тутилди.

2019 йил 29 апрелдаги ПФ - 5712 фармонида кўра, иқтидорли болалар ва истедодли ёшлар билан аниқ мақсадга йўналтирилган ишларни амалга ошириш тизимини яратиш, ахборот-коммуникация технологияларини қўллаган ҳолда янги авлод дарслик ва ўқув-услубий адабиётларини тайёрлаш ва чоп этишни ташкиллаштириш, ахборот технологиялари соҳасидаги ташкилотларнинг ўқув жараёнларига қатнашишини рағбатлантириш орқали умумтаълим мактабларида информатика фанини ўқитиш методларини такомиллаштириш, олий таълим муассасаларининг илмий салоҳиятга эга педагогик жамоасини умумтаълим мактабларида иқтидорли болалар билан ишлашга ва таълим сифатини баҳолашга жалб қилиш вазифаларининг долзарблиги кўрсатилди.

Ҳозирги кунга келиб, Web-sayt атамаси ҳар куни бир неча марта қулоғимизга чалинади. Ушбу сўз интернет манзил эканлигини биламизку, аммо веб-сайт тушунчаси, унинг асл

моҳияти, нима учун кераклиги, нега бу қадар оммалашиб бораётганлиги ва балки ўзимиз ҳам сайтимизга эга бўлишимиз кераклиги ҳақида ўйлаб кўрмаймиз...

Web-технология ўз ичига *Web-sahifa*, *Web-sayt*, *Web-server* каби тушунчаларни олади:

Web-sahifa – ўзининг уникал манзилига эга бўлган ва махсус кўриш дастури ёрдамида (браузер) кўрилувчи ҳужжатдир. [Унга матн](#), графика, овоз, видео ёки анимация маълумотлар бирлашмаси - мултимедияли ҳужжатлар, бошқа ҳужжатларга гипермуружаатлар кириши мумкин.

Web-sayt – бир қанча веб-саҳифаларнинг мантиқий бирлашмаси.

Web-server – тармоққа уланган компьютер ёки ундаги дастур ҳисобланиб, умумий ресурсларни мижозга тақдим этиш ёки уларни бошқариш вазифаларини бажаради. *Web-server* лар маълумотлар базалари ва мултимедияли маълумотларни бир-бирига мослаштиради.

Web-server да *Web-sahifa* ва *Web-sayt* лар сақланади. *Web-sayt* – ўзи нима, бу ноёб манзил бўлиб, Сайт ёки веб-сайт инглизча Website: web – «ўрғимчак тўри, тармоқ» ва site – «жой, сегмент, тармоқнинг бир қисми» деган маъноларни англатади. Бу ерда сайт – бу битта домен номидан фойдаланадиган, бир-бирига боғланган веб-саҳифалар тўплами. Веб-сайтлар шахс, гуруҳ, корхона ёки ташкилот томонидан турли мақсадларда яратилиши мумкин. Барча оммавий веб-сайтлар бутун дунёдаги интернет тўрини ташкил қилади.

Оддий қилиб айтганда, сайт – бу Интернетда жойлашган, баъзи маълумотларни (матн, видео, фотосуратлар, ҳужжатлар, мусиқа ва ҳ.к) ўз ичига олган манзил. Интернет эса ушбу манзиллар тўпландир.

Эндиликда турли хил веб-сайтлар мавжуд: таълим, янгиликлар, форумлар, ижтимоий тармоқлар, электрон тижорат сайтлари (онлайн-дўконлар), блоглар, лендинглар ва ҳоказо. Бугунги кунда мижозларга хизмат кўрсатувчи ва ўз маҳсулотларини тақлиф этувчи шахслар, компания ва ташкилотлар ўз веб-сайтларига эгалар.

Интернетдаги бундай сайтлар улар учун нега керак деган савол туғилади?

Биринчидан, ташкилот (муассаса) ёки шахс ҳақидаги батафсил маълумотларни тақдим этиш – бунда веб-сайт орқали ташкилот, хизматлар, буюртма шартлари ва

алоқалар ҳақида батафсил маълумотларни оммага бериб борилади. Сайт мижозларингизни хизмат ёки маҳсулотларингиз ҳақида йил бўйи, кеча-ю кундуз хабардор қилади. Сиз ўз сайтингизга ҳаволани визиткалар, суҳбат давомида, реклама материаллари ва каталогларда, қидирув тизимларида ва шу каби турли маълумотномаларда тақдим этишингиз мумкин. Қолаверса сайтдаги маълумотларни ўзгартириш ва янгилаш ҳам жуда осон. Бу аввалги реклама буклетни моделлаштириш, чоп этиш ва мижозларга юбориш каби сарф-ҳаражатларнинг олдини олади.

Иккинчидан, веб-сайт орқали – хизматларингиз ва маҳсулотларингизга буюртма бериш жараёнини соддалаштириш ва мижозларни жалб қилишингиз мумкин. Потенциал мижозлар каталоглар ва интернет орқали қидирувда калит сўзларни киритиб сизнинг сайтингизни топадилар, хизмат, маҳсулотлар ва шартлар билан танишадилар.

Учинчидан, мижозларга хизмат кўрсатиш – веб-сайт мавжуд мижозлар билан ишлаш воситасидир. Унинг ёрдамида интернет орқали мижозларга турли хил маълумотларни тақдим этиб боришингиз қулай.

Тўртинчидан, ахборот алмашиш – веб-сайт ташкилот ходимлари ва раҳбарларининг ўзаро ахборот алмашинув воситаси сифатида ҳам хизмат қилади. Агар сиз ҳужжатлар, топшириқлар, ҳисоботлар ва бошқа маълумотларни сайтга жойлаштирсангиз, компания раҳбарияти ва бошқа ходимлари керакли маълумотларни дунёнинг исталган нуқтасидан интернет орқали олишлари мумкин бўлади.

Бешинчидан, таълим муассаса имиджи – сайт – сизнинг ёки ташкилотингиз имиджи ҳисобланади. Сайт мавжудлиги ташкилотнинг тараққиёти ва унинг замон талабларига мувофиқлигидан далолат беради.

Сайт таркибини ўрганадиган бўлсак, Домен номи (домен) – манзил, масалан: web-litsey.uz, бу ерда uz – домен зонасидир. Сервер (хостинг) – интернетга уланган, веб-ресурс файллари жойлашган компьютерлар/ серверлар.

Айни дамда сайт очиш сирлари деган тушунча эскирган. Эндиликда турли интернет хизматлари ва CMS тизимидан фойдаланган ҳолда ҳатто 3-синф ўқувчиси ҳам ўзи мустақил равишда сайт яратиши мумкин. Бунинг учун ҳеч қандай махсус билимлар талаб этилмайди, қолаверса сайтни яратиш бепул. Аммо шуни ҳам унутмаслик керакки мустақил

равишда яратиладиган сайтларнинг барчаси одатий шаблон сайтлар, яъни лендинг, ташриф саҳифалари, блоглар, ижтимоий тармоқлар, интернет-дўконлар фақат энг асосий функционал имкониятларга эга бўлади, холос. Агар сизга ностандарт ечимларга эга эксклюзив ва мукамал веб-сайт керак бўлса, у ҳолда мутахассисларга мурожаат қилишингиз зарур.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 29 апрелдаги “Ўзбекистон республикаси халқ таълими тизимини 2030 йилгача ривожлантириш тўғрисидаги концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ -5712 фармони.
2. М.Арипов, С.Доттоев, М.Файзиева. Web texnologiyalari. Тошкент 2013.
3. И.Ф. Астахова, Т.В. Курченко, Р.А. Дураков, И.С. Битюцких, Д.В. Комаров. “Web технологии с базами данных”, — Воронеж, ИПЦ ВГУ, 2008.
4. Khurramovich, K. F. (2022). METHODOLOGY OF WEIGHTLIFTING WITH ATHLETES. Web of Scientist: International Scientific Research Journal, 3(4), 1228-1233.
5. Khurramovich, K. F. (2022). DEVELOPING A SET OF WELLNESS EXERCISES FOR MIDDLE AGED MEN (45-60 YEARS OLD) ACCORDING TO PHYSICAL PREPARATION. Academicia Globe: Inderscience Research, 3(04), 165-169.
6. Karimov, F. X. (2022). Scientific and Methodological Bases of Normalization of Loads in Physical Education and Mass Sports-Health Training. EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY, 2(2), 24-28.
7. Karimov, F. X. (2021). Plan Individual Fitness Training Programs for Middle-Aged Men. European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630), 11, 238-244.
8. Каримов, Ф. Х. (2020). CLASSIFICATION, SYSTEM AND TERMS OF SPORT WRESTLING METHODS. INTERNATIONAL JOURNAL OF DISCOURSE ON INNOVATION, INTEGRATION AND EDUCATION, 1(4), 84-88.
9. Каримов, Ф. Х., & Ташпулатов, Ф. А. (2020). РЕСПУБЛИКАМИЗДАГИ ЮНОН-РИМ КУРАШИ БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИ ЎСМИРЛАРНИ ҚАРШИ ҲУЖУМ УСУЛЛАРИГА ЎРГАТИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ. ИННОВАЦИИ В ПЕДАГОГИКЕ И ПСИХОЛОГИИ, (SI-2№ 4).
10. Каримов, Ф. Х. (2017). Физическая культура и её связь с общей культурой. Высшая школа, (4), 65-66.